

xi jsir f'dan il-qasam u sfortunatament spiss nisimgħu b'kaži ta' moħqrija tal-annimali.

Il-bqija l-ktieb jikkonsisti wkoll f'ħafna battuti politiċi u referenzi b'xeħ kbir ma' persuni fix-xena politika ta' Malta. "Sur Cuschieri, int very tgħallimna dwar il-verita': kompli għallina" (p.146). Jistaqsi dwar kemm tassew il-vuċi hija tassew ħielsa. "Cuschieri qata' l-linja, iżda tard wisq għax Victor qal li kellu jgħid. U meta l-għada ċemplet Annemarie, Alfred Cuschieri reġa' hadha benefatt li din kienet xi partitarja, aktar u iktar meta sema' dik il-vuċi anġelika tfaħħar ir-radju tal-partit" (p.146). Iżda hi mbagħad tkompli "ippermettili ngħidlek kemm għandkom ħabta titnejku bin-nies f'wiċċhom, tgħawgu l-verita' ta' taħt fuq, u tattakaw lil min ma jaqbilx magħkom" (p.147). Ir-referenzi mħumieħ biss lejn dawk politiċi. "Iżda fuq dan l-istazzjn [Kraxx TV] kien hemm ċertu wieħed Dr John Spiteri – wieħed minn dawk li jara '1 Alla kullimkien – li kien jagħmel programmi religjużi, xi tliet darbiet fil-gimgha, u fost l-oħrajn kien jitrażmetti live s-sessjonijiet mirakolużi li kien ikollu fil-pjazez ta' Malta u Għawdex" (p.147).

Dan l-aħħar smajna ħafna dwar l-istat tad-dritt u allura dan il-kumment tiegħi jiġi awtomatiku. Fil-ktieb naraw dwar il-ħmieġ intern, ibda mill-ghola livelli tal-korp tal-pulizija u dan ovvjament ma jawgura tajjeb għall-ebda pajjiż li jrid jersaq lejn il-ħajja politika. Ser jirnexxielna naslu biex tassew nasiguraw li ċ-ċittadini jkun tassew ugwali?

Għal min jaf lil Karl Schembri ċertament tinħass l-esperjenza tiegħu bħala ġurnalista. Schembri mar il-Palestina fejn dam 4 snin jgħix f'Gaža. Illum jgħix fil-Gordan.

F'dan l-artiklu aktar hađt l-opportunita' biex noħloq diskussjoni minn temi li slitt minn dan il-ktieb, xi ħaġa li nixtieq li tkompli ssir aktar f'pajjiżna. Waqt li mdrriġin b'xi ħsieb kritiku fil-bidu tal-kotba u forsi anke waqt it-tnedija, nixtieq nara inqas

minn dawn li semmejt u aktar diskussjoni dwar il-kotba wara, u dak huwa li ppruvajt nagħmel hawn. Irrid nammetti li mhux l-aktar ktieb li laqatni bil-mod kif żvolġiet l-istorja u anke lokalment għandna kotba fejn it-temi soċjali kienu imfilsin aħjar. Pero' l-fatt biss li dan il-ktieb jaspira għal bosta bidliet progressivi fi żmien meta ma konniex noħolmuhom u issa għadhom relevanti kif id-diskutejt aktar il fuq, naħseb li ħaqqu l-importanza tiegħu. Min ma jiddarrasx b'xi kelma vulgari, min għandu nostalgija għaż-żminijiet tal-iskola Ġan Frangisk Abela u d-diskutejt aktar il fuq, naħseb li ħaqqu l-importanza tiegħu. Min ma jiddarrasx b'xi kelma vulgari, min għandu nostalgija għaż-żminijiet tal-iskola Ġan Frangisk Abela u d-diskutejt aktar il fuq, naħseb li ħaqqu l-importanza tiegħu. Min ma jiddarrasx b'xi kelma vulgari, min għandu nostalgija għaż-żminijiet tal-iskola Ġan Frangisk Abela u d-diskutejt aktar il fuq, naħseb li ħaqqu l-importanza tiegħu.

Ħsieb tal-Prof Toni Aquilina dwar "TLETTAX" – ta' Kenneth Caruana – Pubblikazzjoni Horizons

Wara 'Qtil fis-Skiet' (2006) u 'Kuntatt Fatali' (2001), Kenneth Caruana għogbu jidhol għal thriller ferm itwal u anki b'ħafna aktar intriċi permezz tal-ktieb "TLETTAX". Jidher biċ-ċar li fuq tlieta toqgħod il-borma għax id-disa' snin li għaddew mill-aħħar ktieb tiegħu għadu magħhom maturità fis-sengħa tal-kitba li tinħass u hija wkoll il-frott tar-riċerka bir-reqqa li għamel l-awtur.

Permezz ta' dan ir-rumanz jiena inħoss ukoll li t-thriller bil-Malti nnifsu għadda mill-eżami tal-maturità flimkien miegħu. Fi "TLETTAX", li l-isem waħdu hu eżoteriku u jqanqal kurżità kbira, Kenneth Caruana hađem fuq każ li l-qarrej mingħalih mhu jitlef xejn min-nisġa tal-istorja, u li qed isir jaf kollox x'inhu għaddej kapitlu wara kapitlu dwar il-protagonist William u l-istat mentali tiegħu, u mbagħad jispiċċa biex jissorprendi ruħu. Bħalma naraw fl-aqwa thrillers moderni barranin xejn m'huwa lineari l-mod li bih niskopru min hu, x'wassal biex weħel erba' snin ħabs, u l-ossessjoni li ddaħħlu f'solitudni tal-ġenn.

Il-ktieb jiftaħ b'xena f'ħabs fejn William jagħmel

tentattiv ta' suwiċidju. Mala-jr nindunaw li Caruana kellu jirriċerka bis-sħiħ l-ambjent karċerari mhux biss lokali iżda wkoll dak tal-pajjiż fejn tiżvolġi l-azzjoni. Hemm ambjenti oħrajn li kien jeħtieġli jistħarreg, ngħidu aħna dak taċ-ċrieki ġurnalista f'żoni ta' gwerra, postijiet imwiegħra fi żminijiet politiċi mqallba bħal dawk tal-Bosnja u s-Somalja. Għax kien fihom li hađem William qabel spicċa l-ħabs minħabba r-reat li kkommetta bi skop speċifiku. L-awtur ma setax jirriskja li ma jkun konvinċenti, u rnexxielu għax thejja tajjeb ferm. Perezempju nsibu l-esperjenzi li tifel kien ir-rakkonta lil William fis-Sudan dwar minn xiex għadda (p.55), jew x'kien kiteb f'wieħed mir-rapporti tiegħu mis-Somalja dwar il-ħruxijiet li għaddiet minnhom ċerta Fathia (p.77) – ġrajjet kommoventi għall-aħħar.

Wieħed ma jridx jinsa lanqas ir-riċerka li kien hemm bżonn issir min-naħa tal-awtur biex ikun konvinċenti meta jitratta d-deskrizzjoni tal-personaġġi, l-inħawi tal-ħabsijiet fejn jilagħbu r-rwol tagħhom, u l-kundizzjoni medika tal-PTSD. Din tal-aħħar kien jinħtieġli għarfien sħiħ tagħha minħabba r-rwol li tilgħab fin-nisġa tal-istorja prattikament mill-bidu sal-aħħar. Dan biex ma nsem-mux ukoll is-sengħa li biha jirrekordja s-sessjonijiet bejn pazjenti fil-ħabs u l-psikologi li jsegwuhom. Hija ovvja li l-awtur qara ħafna u tkellem ma' bosta professjonisti li jaħdmu fl-oqsma msemmija. U dan Kenneth jirrikonnoxxih fid-daħla li kiteb għall-ktieb.

Huwa żgur mertu tiegħu kollu iżda kif Kenneth jagħraf iżomm lill-qarrej il-ħin kollu jtella' u jniżżel fuq l-istat mentali tal-protagonist u l-motivazzjoni wara għemilu. Biex ma ntellef xejn mill-pjaċir tal-qarrejja li jiskopru gradwalment il-kxif ta' dil-motivazzjoni, ngħid biss li wara l-attentat ta' suwiċidju li jiftaħ bih ir-rumanz hemm pjan metikoluż anki jekk perikoluż u dijaboliku.

In-narrattiva mbagħad hija mżewqa bit-thaddim f'waqtu ta' nixxiġat ta' ħsibijiet xi minn daqqiet deliranti,

flashbacks kuluriti u thew-din min-naħa tal-protagonist li l-awtur kellu jara x'jagħmel biex jingħarfu minn xulxin. U anki hawnhekk irnexxielu. Hekk, hu jieħu ħsieb li t-thew-din jingħaraf permezz tal-użu tal-korsiv fil-kitba tiegħu:

"Il-bieba ta' wara tal-ambulanza nfethet beraħ. Hu seta' jara tfajla diġà mejta mitluqa fuq streċer. Resaq iktar qrib lejha. Ralha jdejha magħqudin f'ponn, xagħarha kannella twil jgħattilha nofs wiċċha u għajnejha magħluqin." (p. 44)

Meta l-awtur joħodna lura fiż-żmien, hu jieħu ħsieb jgħin lill-qarrej billi juża tipa ħarira iċken biex tibqa' dejjem ċara. In-narrattiva mbagħad mhux nieqsa minn deskrizzjonijiet konvinċenti f'mumentu ewlenin tal-istorja. Hekk ngħidu aħna f'paġni 168-169:

"Is-sinfonija (Liebestraum' ta' Franz Liszt) kienet tibda bil-mod, b'noti ħelwin, ġentili, l-istess ġentilezza tagħha. Imbagħad f'salt in-noti jitqawwew, ifakkruh kif mix-xejn, mhux mistenni, seħħ l-attakk imdemmi. Maqbudin, Lana, ommha, u dawk li inzeraw magħhom bdew jifgaw billi belgħu l-gass velenuż..."

Fl-aħħar u mhux l-inqas wieħed ma jistax ma josservax id-djalogar ferm naturali li fih il-ktieb. Tiġini f'moħħi x-xena fejn fil-ħabs tinqala' glieda partikolari f'paġna 194. Il-kliem joħroġ tant naturali u b'mod tassew realistiku, qisek qed tara d-djalogu jinħadem f'xi film. Ikollu ngħid li Kenneth Caruana kien qiegħed b'mod konxju jlaqqa' l-azzjoni mad-diskors b'sengħa u attenzjoni ferm akbar bl-idea li jagħmel mill-ktieb tiegħu speċi ta' scenario għal xi sensiela televiżiva. Min jaf x'għad jiġri!

Hemm ħafna aktar x'wieħed jgħid fuq dan it-tielet rumanz ta' Kenneth Caruana. Jekk inkompli iżda nirriskja li nikxef wisq mill-istorja. U dan ċertament ma jagħmel tajjeb għal hađ. Għal min iħobb jaqra thriller modern u eċċitanti "TLETTAX" żgur li darba jibdieh mhux ser jitolqu minn idejha.

Ftit kummenti dwar il-Festival tal-Ktieb

Nhar il-Hadd 7 ta' Novembru għalaq is-separju fuq il-Festival tal-Ktieb. Wasal fi tmiemha din l-edizzjoni tal-Festival Nazzjonali tal-Ktieb, li saret għall-ewwel darba fiċ-Ċentru għall-Fieri u l-Konvenzjonijiet f'Ta' Qali. Din kienet esperjenza ta' suċċess kemm għall-esebituri kif ukoll għall-pubbliku.

Ma tantx għandi spazju biex nikkummenta, biss ikun f'waqtu jekk b'mod immedjat ngħid li fiċ-ċirkostanzi, l-ispazji ftit ikbar milli kien hemm il-Belt kienu ideali. Magħhom inżid ukoll li ma kienx hemm problemi tal-parking. Anke formola li taħdem ma tistax tibqa' tirrepetiha kull sena. Ikun hemm żmien ta' bidla. Ikun gust jekk ngħid li matul is-snin hekk sar ukoll. U issa nawgura li l-bidla ma tkunx biss fil-post imma anke kif ser jiġi użat tajjeb dan il-post. Kienet idea tajba li jkun hemm attrazzjonijiet l-aktar popolari fosthom il-Film "Is-Sriep reggħu saru velenużi" u x-xows tad-Danusan. Dawn ikompli jattiraw lill-poplu lejn il-Festival. Irrispettivament mill-Festival tajjeb li jkun hemm diskussjoni interna wkoll dwar kif issir l-għażla tal-Premju Nazzjonali tal-Ktieb, imma dwar dan wieħed hemm ħafna xi jgħid.

Waqt li nawguraw mill-ġdid lis-Sur Mark Camilleri, iċ-ċerpersin ġdid tal-Kunsill Nazzjonali tal-Ktieb, ma nistgħux ma nfaħħrux ukoll lit-tim li jorganizza dan il-Festival. Forsi l-poplu lanqas jimmaġina li dan ix-xogħol kollu jsir minn relattivament ftit nies u dan minbarra l-ħidma ma taqta' xejn matul is-sena. Prosit tassew.